

EKONOMİK GÖRÜNÜM

TÜRKİYE GENÇ İŞADAMLARI DERNEĞİ

2020 MART			EKONOMİK GÖRÜNÜM			
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
1	2 ALMANYA PMI	3 TÜRKİYE ENFLASYON EURO BÖLGESİ TÜFE	4	5	6 ABD İŞSİZLİK	7
8	9	10 TÜRKİYE İŞSİZLİK	11	12 ECB FAİZ KARARI	13 TÜRKİYE SANAYİ ÜRETİMİ	14
15	16 ÇİN SANAYİ ÜRETİMİ	17 FED TOPLANTISI	18 FED TOPLANTISI	19 TCMB TOPLANTI	20 ÇİN MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	21
22	23	24	25	26 PPK TOPLANTI ÖZETİ	27	28
29	30	31				

2019 İNŞAAT SEKTÖRÜ
İŞSİZ SAYISI,
ORTALAMANIN %56
ÜZERİNDE.

TÜRKİYE EKONOMİSİ 4.
ÇEYREK BÜYÜME ORANI,
%6.

İŞSİZLİK %13.3 OLARAK
GERÇEKLEŞTİ.

OCAK TÜFE ORANI
%12.15'DİR.

TÜKETİCİ GÜVENİNİ AZALIRSA, EKONOMİ NEREYE GİDER?

by Alper Karakurt*

Bugün itibariyle Türkiye ekonomisine ilişkin iki farklı tablodan bahsetmek mümkün görünmektedir: ilk tabloya göre yılın son 2 ayında başlayan toparlanma sinyalleri devam etmektedir. Sanayi üretimi, PMI endeksleri olumlu gelmeye devam etmektedir. Beklentiler 2020 senesinde Türkiye ekonomisinin %3'ün üzerinde büyüyeceği yönündedir. Yılın başında Türkiye'nin 5 yıllık CDS'leri 2018'den beri en düşük seviye olan 240'ları gördükten sonra şubat başında 280'in üzerine çıkmıştır.

*Tüm görüşler yazara ait olup, TÜGİAD'ın görüşünü yansıtmaz.

Bu ayın başında risk primi 350'nin üzerine tırmanmıştır. Bu şekilde risk priminde Türkiye tüm kazanımını geri vermiş durumdadır. Geçen ay merkez bankasının faiz indirimi sonrasında koronavirüsü ve güney sınırımızdaki gelişmeler ile birlikte kurda yeniden yukarı yönlü bir hareket gerçekleşmiştir. Dolay son 9 ayın zirvesini görmüştür.

Ekonomimize ilişkin ikinci tablo işte bu noktada ortaya çıkmakta ve beklentiler üzerinden yürümektedir. Dünyada yeni tip koronavirüsü bulaşan kişi sayısı halihazırda 80 bin civarında. Bu sayı henüz küresel düzeyde ekonomik aktiviteyi etkileyecek boyutta değildir. Ancak virüsün psikolojik etkisi hiç kuşkusuz kendi etkisinden önce gelmekte ve ekonomiyi ilk oradan vurmaktadır. Tüketici tüketim talebini ertelerken arz tarafında azalan üretim ekonomiyi olumsuz etkileyecektir. Türkiye için henüz bu riskler uzak görünmekle beraber virüse dayalı hastalığın yakın zamanda tedavi edilememesi durumunda söz konusu risk yükselecektir. Özellikle nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu, büyük şehirlerimizdeki korku havası ekonomimizi olumsuz etkileyecektir.

Bu riskler karşısında gerçekleşmesini beklediğimiz ekonomik koşullar şunlardır:

-riskten kaçınan yatırımcı güvenli liman arayışına devam edecek, bu da başta dolar olmak üzere altının fiyatını yukarı çekecektir.

-kurdaki hareketlilik ürün fiyatlamasını zorlaştıracaktır.

-dış ticaretin ve hizmet sektörünün ekonomik büyümeye pozitif etkisi azalacak,

-havayolu taşımacılığı, konut, araç, lojistik sektörleri olumsuz etkilenen sektörlerin başında olacaktır.

-merkez bankaları ekonomik canlanma için genişletici para politikaları izleyeceklerdir.

Gelecekteki faiz düzeyini aşağı çekmek üzere Merkez Bankası girişimlerde bulunacaktır. Bu da mevcut tahvillere olan talebin artması anlamına gelecektir. Bugün borçlanmakta zorluk çekmeyen hazine faiz aşağı indikçe ilerleyen dönemde bu borcunu döndürmek için daha fazla efor sarf etmek durumunda kalacaktır. Gelişme yolundaki ülkelere fon akışı azaldıkça kurdaki hareketlilik artacaktır.

Bildiğiniz üzere Türkiye 3 büyük kredi derecelendirme kuruluşu nezdinde yatırım yapılabilir ülke statüsünde değil halen. Geçen senenin son çeyreğinde başlayan düzelleme sinyallerine rağmen kredi derecelendirme kuruluşları Türkiye'nin büyüme beklentisini yükseltmekle beraber bunu Türkiye'nin kredi notuna yansıtmamaktadırlar. Bunun nedeni, Türkiye'nin büyümesi ile istikrarlı büyümesi arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Diğer bir ifade ile Türkiye 2018 senesinde ekonomisinin başaşağı gitmesine neden olan yapısal sorunlarının çözümüne ilişkin gereken tedbirleri alamamış görünmektedir. Ocak ayı itibariyle %12'de devam eden enflasyon bu yıl aşağı gitmeyecek gibi görünüyor. %13.3 olan işsizlik oranımızı aşağı çekemiyoruz.

POZİTİF BÜYÜME, EKONOMİK SORUNLARIN ORTADAN KALKTIĞININ GÖSTERGESİ MİDİR?

2019 senesinin ikinci yarısından itibaren Merkez Bankasının faiz indirimleri ile birlikte Türkiye ekonomisi farklı bir noktaya yönelmiştir. Dengeli ve kademeli bir model ile faiz indirim politikasının neticesinde piyasa aktörleri bu politikayı olumlu karşılamış, neticesinde kur tarafında bir sıçrama olmaksızın 2019 senesi çift haneli olmakla beraber düşen bir faiz ve stabil bir kur düzeyi ile geçilmiştir. Ancak burda gözden kaçırılmaması gereken bir nokta bulunmaktadır. Türkiye ekonomisinde genişlemenin sinyallerinin alındığı 2019 son çeyreği aynı zamanda küresel ekonomide de yatırımcıların risk iştahının arttığı, likiditenin riskli varlıklara gitmeye başladığı bir dönemdir. İlgili dönemdeki tek kaydı, ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşının olumsuz sonlanmasından ibaretti.

Büyüme için dış kaynağa ihtiyacımız var, bu kaynağın maliyetini azaltmak ve ekonomiyi canlandırmak için faizi daha fazla aşağı çekmemiz durumunda Türkiye'ye fon girişi yeniden azalabilecek bu da kuru yukarı çekecektir. İdlib'de Türkiye'nin menfaatlerini korumak üzerine alacağı tedbirlerin, uygulayacağı askeri stratejilerin nerede duracağını ya da neleri tetikleyebileceğini öngöremiyoruz zira bölgede o kadar çok denklem var ki askeri stratejistler dahi bunu tahmin edemiyor.

İşte bu iki unsur Türkiye ekonomisini önümüzdeki dönemde ciddi şekilde etkilemeye başlayacaktır. Öngörümüz Merkez Bankasının faiz indiriminde bir süre beklemeye geçeceği yönündedir. Kurdaki artış yeniden enflasyonu tetikleyebilecek noktaya gelirse bu sefer faiz artışına kadar giden bir sarmalın içerisine Türkiye ekonomisini yeniden çekebilecek gibi görünüyor. En son geçen hafta açıklanan şubat ayı tüketici güven endeksi 57.3 değeri ile oldukça düşük gerçekleşmiştir. Bu da tüketim davranışında önümüzdeki dönemde olumsuz bir tablo ile karşılaşabileceğimizin göstergesi olabilir.

Bu dönemde Borsa İstanbul'a da önemli bir likidite girişi gerçekleştirmiş ve borsa endeksi çok ciddi bir yükseliş göstermiştir. Sonuç olarak Merkez Bankasının faiz indirimleri, artan likidite ile kurun stabil hale gelmesi ekonomideki öngörülebilirliği kısmen artırmış, bu da son çeyrekte ekonomide bir canlanma meydana getirmiştir.

Bu gelişmeler ışığında Türkiye ekonomisi 2019 yılını %0.9'luk pozitif bir büyüme ile kapatmayı başarmıştır. Son çeyrekte %6'lık büyüme oranı, yılın genelindeki büyümeyi yukarıya çekmiştir. Bu büyümeye rağmen sektörel bazda incelendiğinde özellikle inşaat sektörünün diğer sektörlerden negatif ayrıştığı anlaşılmaktadır. 2019 yılının son çeyreğinde gerileyen tek sektör inşaat sektörüdür. TÜİK tarafından açıklanan yeni milli gelir serisi 1999 yılına kadar geriye gitmektedir. Toplamda 21 yılın değerlerine baktığımızda 2008 küresel kriz döneminde üst üste 7 çeyrek daralan inşaat sektörü bu sene daralmada 6. çeyreğini geride bırakmıştır. Yani inşaattaki geriye gidiş bir çeyrek daha devam ederse küresel krizi yakalamış duruma gelecektir.

Kurda yaşanan son yükseliş gözardı edildiğinde, son 5 ayda döviz kuru oynaklığındaki düşüş ile finansal koşullardaki iyileşme Türkiye'de içi talebi tetiklemiştir. Ertelenmiş talebin de etkisiyle özel tüketimde bir ivme görülmektedir. Düşük faizin getirdiği kredi kanallarındaki genişleme, Türkiye ekonomisinin bugüne kadarki en önemli büyüme motoru olan iç talebi canlandırmıştır.

Bu durum devam ettiği müddetçe piyasalarda hareketlilik devam edecektir. Ocak ayı sonu itibariyle tüketici kredilerinin genelinde görülen 4.5 milyar TL'lik artış iç tüketimde canlanmanın en önemli göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ocak ayı sonu itibari ile konut kredisi toplamı 200 milyar TL'yi aşmıştır. İç talep ve konut kredilerindeki bu hareketlilik inşaat sektörünün can damarı olmaya devam edecektir. Ancak kurdaki ani sıçramalar, koronavirüs gibi tüketicide genel bir korku yaratacak herhangi bir olumsuzluk iç talepte negatif etki doğuracaktır.

